

سنجش تأثیر آموزش برخط (آنلاین) بر میزان یادگیری درس زبان انگلیسی مدارس شرق استان فارس

حسین صادقی مزیدی ، صدیقه ابراهیمیان *

معاون آموزش ابتدایی مدیریت آموزش و پرورش شهرستان فسا

آموزگار پایه اول ، مدرسه ستارگان دانش، شهرستان فسا (نویسنده مسئول)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش برخط (آنلاین) بر میزان یادگیری درس زبان انگلیسی مدارس شرق استان فارس بود. روش پژوهش بر اساس هدف از نوع کاربردی می باشد. در مطالعه ای مقطعی، روایی و پایایی پرسشنامه ای ارزشیابی دبیران زبان متوسطه اول (هفتم، هشتم، نهم) مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی پایایی از شیوه همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شد. روایی پرسش نامه مزبور به سه مولفه ی حیطه شناسی (۹ سوال)، عاطفی (۱۰ سوال)، روانی و حرکتی (۶ سوال) با تحلیل آماری آزمون کرونباخ انجام گرفت. داده ها با نرم افزار SPSS-15 تجزیه و تحلیل شد. جامعه آماری در این پژوهش کلیه دبیران زبان شرق فارس در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ به تعداد ۱۴۹ نفر، که از این تعداد ۲۰ دبیر مربوط به شهرستان فسا، ۱۲ دبیر شهرستان استهبان، ۱۶ دبیر شهرستان نی ریز، ۲۷ دبیر شهرستان داراب، ۹ دبیر زرین دشت، ۴ دبیر فورگ، ۲۳ دبیر جهرم، ۴ دبیر سروستان، ۴ دبیر شیبکوه، ۵ دبیر ششده می باشند. نتیجه تحلیل عوامل بیانگر روایی درون یابی ۱۰ سوال حیطه شناسی مقدار ۰,۹۱۴، ۹ سوال بعدی عاطفی مقدار ۰,۹۶۷، ۶ سوال روانی مقدار ۰,۸۳۱ به دست آمد. ضریب پایایی کرونباخ کل ۲۵ سوال. مقدار ۰,۹۷۳ شد. که با توجه به مقدار یافته های پژوهش نشان داده است که ضریب آلفای کرونباخ، بیش از ۰,۷ برای سنجش یادگیری هر سه مولفه ی (حیطه شناسی، عاطفی، روانی و حرکتی) محاسبه شده، پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی شد.

واژه های کلیدی: یادگیری، زبان انگلیسی، مجازی، آزمون کرونباخ، آن لاین

۱. مقدمه

آموزش رکن اصلی در توسعه پایدار هر کشور است و آموزش الکترونیکی امروزه از جدیدترین، موثرترین و مطمئن ترین روش ها در توسعه آموزش های فردی و سازمانی است. سیستم نوین آموزش الکترونیکی فواید و مزایای منحصر به فردی را برای افراد، سازمان ها و مراکز آموزشی به همراه دارد (نیرومند و بخت آوری، ۱۳۹۰). در دنیای امروز که اطلاعات روز به روز نو شده و سرعت تولید آن به چشم بر هم زدنی کاهش یافته است، انتقال اطلاعات از فردی به فرد دیگر به عنوان هدف آموزش کاری عبث و بیهوده است، بنابراین هدف آموزش به آموزش بازایی این دانسته ها به فراخور حال هر فرد تغییر یافته است آموزش مجازی نیز به عنوان شیوه نسبتاً نوظهور به طور جدی این هدف را دنبال می کند (شاه بیگی و همکاران، ۱۳۹۰). تغییرات سریع تکنولوژی در فرآیند یاددهی - یادگیری موجب تحولات سریع شده و هدف آن بهبود کیفیت در مدارس بوده است، تکنولوژی های جدید با فراهم آوردن فرصت های مناسب در جهت استعدادها و علایق شخصی دانش آموزان به بهبود نظام آموزشی مدارس کمک می کنند. مطالعات نشان می دهد که بهره گیری از تکنولوژی های روز مثل رایانه و شبکه جهانی در کلاس های درس این امکان را به دانش آموزان می دهد که با سرعت بیشتر و عملکرد بهتر بیاموزند (مشتاقی لارگانی و همکاران، ۱۳۸۷). مدرسه می تواند قدرت اندیشه و مهارت ذهنی دانش آموز خود را چنان تقویت کند که به راحتی بتواند برای دست یافتن به راه حل های مناسب و واقع بینانه به خلق ایده های نو بپردازد. دست یابی به چنین امری مستلزم وجود معلمان خلاق و متفکر نظام آموزشی می باشد (اماموردی و همکاران، ۱۳۹۲). استفاده از فناوری های جدید در آموزش، مزایای متعددی دارد: از جمله این که باعث می شود فعالیت های دانش آموز شخصی شود و دانش آموز تمرکز بیشتری داشته باشد و یا امکان انجام دادن تکلیف های درسی به روش های غیر سنتی فراهم آید. (شفیعی و اسدی، ۱۳۹۲). شیوه یادگیری در آموزش مجازی به صورت برخط و نا برخط می باشد. در نوع اول فرد خود به تنهایی مستقل از مکان و زمان آموزش می تواند محتوی آموزش الکترونیکی را در یاد. در کلاس مجازی برخط درس ها به صورت چند رسانه ای روی سایت مرکز آموزش قرار داده می شوند و فرد با مراجعه به آن می تواند محتویات درس را دریافت کند. معلم نیز در زمانی مشخص برای ارائه نکات و یا پاسخ به سؤال یادگیرندگان در محیطی مانند ویدئو کنفرانس حاضر می شود. ولی در نمونه نا برخط محتویات درس به صورت سی دی های آموزشی چند رسانه ای تهیه شده و به فرد داده می شود تا از آن استفاده کند. دنیای مجازی گونه هایی از ارتباطات اجتماعی هستند که بیشترین شباهت را به جامعه انسانی ما دارند و به فرد امکان برقراری ارتباط با شمار زیادی از افراد دیگر، فارغ از محدودیت های زمانی، مکانی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را می دهند (اکبری تبار، ۱۳۹۲). تاکنون تحقیقات بسیار زیادی در زمینه استفاده از فضای مجازی و تاثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی از جمله آموزش سنتی و تعاملات آموزشی را تحت تاثیر قرار داده و سبب شده تا شاهد تغییراتی در فرآیند آموزش نسل جدید باشیم. شبکه های اجتماعی ابزار مهمی در ارتباطات بر خط شده اند. دانش آموزان هر روز ساعت ها، برای استفاده از شبکه های اجتماعی صرف می کنند. بنابراین دانشمندان در حوزه آموزشی به صورت کلی و انگلیسی به عنوان زبان خارجه به صورت اختصاصی تلاش می کنند. تا شبکه های اجتماعی را در یادگیری زبان و استفاده از مزیت هایشان ترکیب نمایند. (خانی و منفرد، ۲۰۱۲). برای بررسی تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی به طور خلاصه به برخی پژوهش هایی که موضوعی مرتبط دارند اشاره می گردد: مالکی (۱۳۸۹) در پایان نامه خود تاثیر الگوهای طراحی آموزشی و پنج مرحله ای باید در آموزش مبتنی بر شبکه بر یادگیری، یادداری و انگیزش دانشجویان را مورد بررسی قرار داده بود که نتایج نشان داد که میزان یادگیری، انگیزش پیشرفت تحصیلی و یادداری دانشجویانی که با الگوی طراحی بایبی آموزش دیده اند به طور معناداری بیش از دانشجویانی است که با الگوی طراحی آموزشی گانیه آموزش دیده اند. خانی و منفرد (۱۳۹۱) تحقیقی با عنوان استفاده از شبکه های اجتماعی در یادگیری زبان در ایران انجام داده اند که نتایج تحقیق آن ها نشان داده که دانش آموزان کاربران فعالی در شبکه های اجتماعی هستند و اعتقاد دارند که شبکه های اجتماعی محیط های مناسبی برای یادگیری و تمرین انگلیسی هستند. همچنین معلمان در ایران تشخیص دادند که شبکه های اجتماعی به عنوان ابزاری مفید می تواند به دانش آموزان در یادگیری زبان کمک کند. در پایان نتیجه گیری می شود که شبکه های اجتماعی ظرفیت خوبی برای یادگیری زبان را دارند. نیازهای روز افزون مردم به آموزش، دسترسی نداشتن آن ها به مراکز

آموزشی، کمبود امکانات اقتصادی، کمبود آموزشگران مجرب و هزینه های زیادی که صرف آموزش می شود، متخصصان را بر آن داشت که با کمک فناوری های اطلاعات، روش های جدیدی برای آموزش ابداع کنند که هم اقتصادی و با کیفیت باشند و هم بتوان با استفاده از آن، به طور همزمان جمعیت کثیری از فراگیران را تحت آموزش قرار داد. در کشور ما با توجه به جمعیت گسترده ی دانش پژوهان و کمبود فضاهای آموزشی، شاغل بودن بسیاری از دانشجویان تحصیلات تکمیلی، استفاده از آموزش و یادگیری الکترونیکی مهمترین روش آموزشی به ویژه در آموزش عالی است (بابایی، ۱۳۸۹). یعقوبی و همکارانش در سال ۱۳۸۷، در مقاله ای به بررسی ویژگی های مطلوب دانشجویان و اعضای هیئت علمی در یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی ایران پرداختند. با اتصال رایانه ها به شبکه جهانی اینترنت و امکاناتی که این شبکه در اختیار کاربران می گذارد، از جمله قرار دادن متن، صدا و تصویر بر روی شبکه، بهترین موقعیت جهت بهره گیری از این سامانه چند رسانه ای در جهت یاددهی و یادگیری فراهم آمده است و با توجه به مزایای این روش، هر روز بر کاربرد روش آموزش و یادگیری بر خط افزوده می شود. در یادگیری الکترونیکی می توان از ترکیب کردن شیوه های مختلف یادگیری از قبیل متن، صوت و تصویر به حداکثر بازده در یادگیری دست یافت (بنی سی و همکاران، ۱۳۸۸). آموزش الکترونیکی، روش های آموزشی کنونی را تکمیل می کند و در بعضی از موارد جایگزین آن می شود. آموزش با یادگیری الکترونیک با رشد و توسعه ی فناوری های اطلاعات و ارتباطات در حوزه ی تعلیم و تربیت مطرح شد و توجه زیادی را به خود جلب کرد (همتی، ۱۳۹۴). فریدمن (۲۰۱۱) پژوهشی با عنوان استفاده از فناوری های رسانه اجتماعی در افزایش یادگیری برخط داشته اند. آن ها دریافتند که امروزه ۳۰ درصد دانش آموزان کالج حداقل یک کلاس بر خط داشته اند و همچنین فناوری های رسانه اجتماعی شامل تنوع وسیعی از فناوری های مبتنی بر وب مانند وبلاگ ها، و یکی ها، شبکه های اجتماعی بر خط و فضاهای مجازی است. مازمان (۲۰۱۱) تحقیقی تحت عنوان تفاوت های جنسی در استفاده از شبکه های اجتماعی را انجام داده است. هدف او از این تحقیق مشخص کردن اهداف شخصی استفاده از شبکه های اجتماعی با تمرکز بر تفاوت های ممکن در بین زنان و مردان بوده است. تحلیل نتایج نشان داده بود که اهداف استفاده می تواند به چهار بخش طبقه بندی شود: برقراری ارتباط، ایجاد روابط جدید، استفاده برای اهداف آکادمیک و پیگیری دستور کار مشخص تفاوت های معنی داری در بین جنسیت در همه ی اهداف ذکر شده یافت شده است. در حالی که تفاوت در ایجاد مخاطبان جدید به نفع مردان است، تفاوت ها در سه هدف دیگر کاربران به نفع زنان است. ولتسیانوس و ناوارته (۲۰۱۲) در پژوهش خود به موضوع شبکه های اجتماعی به عنوان محیط های رسمی یادگیری: تجربیات و فعالیت های یادگیرنده پرداختند. آن ها بر این اعتقاد هستند که از وقتی که پتانسیل سایت های شبکه های اجتماعی برای کمک کردن به کوشش آموزشی توسط محققان و پزشکان عینا برجسته شده است، مدارک تجربی بر استفاده از آن سایت هایی که برای یادگیری رسمی هستند اندک است. نتایج نشان داده اند که یادگیرندگان در مدیریت حجم وسیعی از اطلاعات قابل دسترس برای آن ها و طراحی استراتژی ها و راه حل ها برای مدیریت زمان و همکاری شان نیاز به حمایت دارند. جنی وانگ (۲۰۱۳) در پژوهش خود تحت عنوان آن چه اساتید آموزش عالی نیاز دارند که در مورد دانش آموزان امروز بدانند: شبکه های اجتماعی بر خط به طور خاص بر روی معروف ترین سایت رسانه اجتماعی یعنی فیس بوک تمرکز کرده و به بررسی ویژگی تعامل یادگیری دانش آموز مرتبط با فعالیت فیس بوک پرداخته است. او در این مطالعه نتیجه گیری کرده است که استفاده از فیس بوک در آموزش دانش آموزان در دستیابی به سطوح بهتر، تعامل بالاتر و رضایت مندی قوی تر به تجربه یادگیری در دانشگاه کمک می کند. بنابراین او استفاده از فیس بوک به عنوان وسیع ارتباط و تعامل آموزشی به منظور توانمندسازی استعداد فکری برای به عهده گرفتن نقش فعال تر و مشارکت در تدریس و یادگیری را پیشنهاد کرده است.

مبانی نظری:

آموزش مجازی:

یادگیری الکترونیکی، آموزش الکترونیکی و یا دانشگاه مجازی طی سال های اخیر به عنوان یکی از کاربردهای مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان مطرح بوده است. این نوع آموزش که به عنوان آموزش غیر حضوری و یا مجازی نیز خوانده می شود، روشی نوین در ارائه آموزش با کمک فناوری های نوین و با تکیه بر ابزارهای فناوری اطلاعات است. در آموزش مجازی، آموزش های حضوری به طور کامل شبیه سازی شده و به صورت مجازی و الکترونیکی ارائه می گردند. این شیوه آموزشی به دو صورت همزمان و غیر همزمان امکان برگزاری دارد. در شیوه مجازی همزمان، تبادل اطلاعات میان استاد و دانشجو به صورت زنده و در لحظه صورت می گیرد. آموزش مجازی همزمان امکان بحث و پرسش و پاسخ در حین آموزش و یادگیری را فراهم می سازد. در نوع آموزش مجازی غیر همزمان، مطالب آموزشی در قالب صوت و تصویر ضبط و جهت برخورداری در زمان دیگر در اختیار دانشجویان قرار می گیرد. این نوع آموزش نیز امکان سنجش و ارزیابی تحصیلی از طریق آزمون و تکالیف را فراهم می سازد (زندى، ۱۳۹۹).

روش پژوهش

هدف این پژوهش تعیین میزان تاثیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی (آن لاین) بر یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی بود. جمعیت هدف این مطالعه، دبیران زبان شرق استان فارس هستند. مطالعه از نوع نمونه گیری به روش پرسشنامه انجام شد. از کلیه دبیران زبان شرق فارس در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ به تعداد ۱۴۸، که از این تعداد ۲۰ دبیر مربوط به شهرستان فسا، ۱۲ دبیر شهرستان استهبان، ۱۶ دبیر شهرستان نی ریز، ۲۷ دبیر شهرستان داراب، ۹ دبیر زرین دشت، ۴ دبیر فورگ، ۲۳ دبیر جهرم، ۴ دبیر سروستان، ۴ دبیر شیبکوه، ۵ دبیر ششده می باشند. ابزار جمع آوری اطلاعات و سنجش متغیرها در این مطالعه پرسشنامه بوده است. که سنجش یادگیری در سه بخش حیطه شناسی، عاطفی، روانی و حرکتی با تحلیل آماری آزمون کرنباخ انجام شد. روش استفاده از ضریب آفای کرنباخ برای تعیین پایایی یک پرسشنامه یا آزمون با تاکید بر همبستگی درونی استفاده می شود. در این روش اجزا یا قسمت های پرسشنامه برای سنجش ضریب پایایی آزمون به کار می روند. در این پژوهش سوالات به صورت ۵ حالتی (کاملاً مخالفم=۱، مخالفم=۲، نظری ندارم=۳، موافقم=۴، کاملاً موافقم=۵) در نظر گرفته شده است. ضریب آلفا از رابطه ی زیر به دست آمد.

آزمون کرنباخ:

قابلیت پایایی یکی از ویژگی های فنی ابزار اندازه گیری است که نشان دهنده این است که ابزار اندازه گیری تا چه اندازه نتایج یکسانی در شرایط مشابه به دست می دهد. یکی از روش های محاسبه قابلیت پایایی، ضریب آلفای کرنباخ می باشد که برای محاسبه آن ابتدا باید واریانس نمرات هر سوال پرسشنامه و واریانس کل آزمون را محاسبه کرد و سپس با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آن را محاسبه نمود (۴).

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum si^2}{sx^2} \right]$$

α = ضریب آلفای کرنباخ

K = تعداد سوال های پرسشنامه

Si^2 = واریانس مربوط به سوال iام

Sx^2 = واریانس کل آزمون

ضریب آلفای کرنباخ در یک پژوهش، چنانچه بیش از ۰,۷ محاسبه گردد، پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی می شود.

در این پژوهش پرسشنامه بر سه مولفه تنظیم شده است که شامل:

حیطه شناسی

حیطه عاطفی

حیطه روانی و حرکتی

مولفه ی حیطه شناسی بر مبنای ۹ سوال تنظیم شد که شامل موارد زیر است:

- ۱- در آموزش برخط درس زبان انگلیسی، بهتر می توان یادگیری کلمات و اصطلاحات درس زبان انگلیسی را افزایش داد
 - ۲- به علت تنوع منابع یادگیری در آموزش برخط، آگاهی دانش آموزان از زبان انگلیسی توسعه می یابد
 - ۳- آموزش برخط، باعث افزایش عمق یادگیری و درک بهتر متون زبان انگلیسی می گردد
 - ۴- آموزش برخط، باعث افزایش سرعت یادگیری زبان و انتقال سریع مفاهیم و درک مطلب می شود
 - ۵- در آموزش برخط، امکان مرور چندباره درس زبان انگلیسی وجود دارد که باعث افزایش درک و فهم دانش آموز می شود
 - ۶- در آموزش برخط، دانش آموز بهتر می تواند به تجزیه و تحلیل متون درس زبان انگلیسی بپردازد
 - ۷- در آموزش برخط، دانش آموز بهتر می تواند ساختار جملات و عبارات زبان انگلیسی را شناسایی کند
 - ۸- در آموزش برخط، دانش آموز سریعتر می تواند در مورد متون و جملات قضاوت کند
 - ۹- آموزش برخط باعث افزایش خلاقیت، ایده پردازی و نوآوری دانش آموزان در درس زبان انگلیسی می گردد.
- مولفه ی حیطه عاطفی شامل ۱۰ سوال است که شامل موارد زیر است:
- ۱۰- آموزش برخط درس زبان انگلیسی، باعث افزایش علاقه دانش آموز به یادگیری مطالب درس می شود
 - ۱۱- آموزش برخط، باعث افزایش توجه دانش آموز به درس زبان انگلیسی می شود
 - ۱۲- آموزش برخط، باعث ارتقای انگیزه دانش آموز به یادگیری درس زبان انگلیسی می شود
 - ۱۳- آموزش برخط، دانش آموز را مقید به فعالیت و یادگیری فعال در کلاس مجازی می کند
 - ۱۴- در آموزش آنلاین درس زبان انگلیسی، دانش آموز نسبت به یادگیری مطالب درسی متعهدتر و مسئولیت پذیرتر می شود
 - ۱۵- در آموزش آنلاین درس زبان انگلیسی، ارتباطات حسی و عاطفی بین معلم و دانش آموزان بهتر انجام می شود
 - ۱۶- در آموزش برخط، سازماندهی کلمات و ساختارهای زبان انگلیسی در ذهن دانش آموز بهتر انجام می گیرد
 - ۱۷- تبلور ارزش ها و اخلاقیات در دانش آموز، بوسیله آموزش برخط بهتر انجام می گیرد
 - ۱۸- در آموزش برخط، به علت نبود کنترل بیرونی، حس خودکارآمدی و خودمدیریتی در فرد تقویت می شود
 - ۱۹- در آموزش برخط، اعتماد به نفس دانش آموز در یادگیری و پیشرفت تحصیلی در درس زبان انگلیسی تقویت می شود.
- حیطه روانی و حرکتی دارای ۶ سوال است که شامل موارد زیر است:
- ۲۰- در آموزش برخط درس زبان انگلیسی، دانش آموزان بهتر می توانند احساسات و عواطف خود را با زبان انگلیسی منتقل نمایند

- ۲۱- در آموزشهای برخط، می توان سرعت یادگیری مهارت های حرفه ای کارآموزان را افزایش داد
- ۲۲- آموزش برخط درس زبان انگلیسی، مهارت استفاده موثر از فناوری و تجهیزات هوشمند را در بین دبیران و دانش آموزان گسترش می دهد
- ۲۳- در آموزش برخط بهتر و بیشتر می توان مهارت و همکاری گروهی دانش آموزان در workshop ها را افزایش داد
- ۲۴- در آموزش برخط بهتر می توان مهارت های مکالمه زبان انگلیسی را در دانش آموزان آموزش داد
- ۲۵- در آموزش برخط بهتر می توان به مدیریت زمان در برنامه ها و فعالیت ها پرداخت.

نتایج:

در این مطالعه از نظرات ۱۴۹ نفر دبیران زبان متوسطه شرق فارس جهت بررسی پایایی پرسشنامه ی ارزشیابی استفاده گردید. پایایی پرسشنامه به شیوه ی همسانی درونی محاسبه گردید. همچنین برای برآورد همسانی درونی این پرسشنامه نیز از شاخص ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار این ضریب برای کل آزمون مطابق جدول ۳ برای ۲۵ سوال با تعداد ۱۴۹ نفر آمارگیر شده مقدار ۰,۹۷۳ شد. در جدول ۱ ضریب کرونباخ برای مولفه ی حیطه شناسی با ۱۰ سوال مقدار ۰,۹۶۷، حیطه ی عاطفی با ۹ سوال مقدار ۰,۹۱۴، حیطه ی حرکتی با ۶ سوال مقدار ۰,۸۳۱ به دست آمد. با توجه به مقدار یافته های پژوهش ضریب آلفای کرونباخ، بیش از ۰,۷ در هر سه مولفه ی (حیطه شناسی، عاطفی، روانی و حرکتی) محاسبه شده، پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی شده است. در جدول ۵ درصد فراوانی پاسخ های ۱۴۸ نفر بیان شده است که ۵۰ درصد فراوانی با بیشتر سوالات پاسخ نامه موافق یا کاملاً موافق بوده اند.

جدول ۱- ضریب کرونباخ مولفه ی حیطه شناسی

قابلیت پایایی	
ضریب آلفا	تعداد سوالات
۰.۹۶۷	۱۰

جدول ۲- ضریب کرونباخ مولفه ی عاطفی

قابلیت پایایی	
ضریب آلفا	تعداد سوال
۰.۹۱۴	۹

جدول ۳- ضریب کرونباخ مولفه ی حرکتی

قابلیت پایایی	
ضریب آلفا	تعداد سوال
۰.۸۳۱	۶

جدول ۴- ضریب کرونباخ کل (هر سه مولفه)

قابلیت پایایی	
ضریب آلفا	تعداد سوال
۰.۹۷۳	۲۵

جدول ۵- جدول درصد فراوانی پاسخ ۵ گزینه ای

طبقه بندی		فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی تجمعی
مقادیر	کاملاً مخالفم	18	12.2	12.2
	مخالفم	36	24.3	36.5
	نظری ندارم	18	12.2	48.6
	موفقم	38	25.7	74.3
	کاملاً موافقم	38	25.7	100.0
	Total	148	100.0	

نتیجه گیری:

از آن جایی که شبکه‌های اجتماعی مجازی را می‌توان نوعی از آموزش از راه دور به حساب آورد، لذا این گونه آموزش می‌تواند در موقعیت‌های که امکان حضور معلم و فراگیر در یک کلاس درس وجود ندارد، بسیار پر کاربرد باشد و در حالت کلی می‌توان گامی در جهت تحقق عدالت آموزشی برداشت. یکی از مزیت‌های استفاده از این نوع دسترسی الکترونیکی، برخط بودن آن است. آن هم به این دلیل که فراگیر یا معلم در صورت نیاز می‌تواند از طریق اینترنت فایلی را با بقیه به اشتراک بگذارد، فراگیر از طریق اینترنت و بر خط پاسخ سوال را به معلم بفرستد و امکان دسترسی معلم یا دانش آموز به سایت‌های مرجع در طول کلاس درس وجود دارد که این‌ها نکات کاربردی مهمی به حساب می‌آیند. نکات حائز اهمیت دیگر در این زمینه این است که جذابیت یادگیری در شبکه اجتماعی مجازی یکی از عوامل اصلی افزایش بازده یادگیری است. اگر فراگیران زبان به طور مشابه در جذابیت‌های شبکه‌های اجتماعی که در برگزیده تجربیات مفید آموزشی ربان خارجه است، درگیر شوند، ممکن است مشتاق‌تر شوند و زمان بیشتری را بر روی تکالیف زبان خارجه صرف کنند. همچنین اگر دانش آموزان مهارت‌ها را در ارتباط و تعامل با دیگران از طریق کلاس زبان خارجه در شبکه‌های اجتماعی کسب کنند، برای ایجاد ارتباط با دیگر گویندگان زبان دوم توسط شبکه‌های اجتماعی در آینده آماده می‌شوند و به صورت مادام‌العمر فراگیران مستقلی خواهند شد (کارامک براید، ۲۰۰۹). نتایج پژوهش حاضر نشان داد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر یادگیری سه مهارت از چهار مهارت زبان اعم از مهارت گفتاری، شنیداری و درک مطلب موثر است، لذا پیشنهاد می‌شود استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی جزء بخشی از فعالیت‌های رسمی یا غیر رسمی یادگیری به حساب آید. از آنجایی که شبکه‌های اجتماعی مجازی که در حال حاضر توسط کاربران در سراسر دنیا استفاده می‌شوند، در خارج از کشور تولید و پشتیبانی شده و لذا به خاطر مسائل امنیتی و فرهنگی استفاده از آن‌ها به صورت رسمی در نظام آموزشی ما مقدور نیست، لذا ایجاد چندین شبکه در داخل کشور و استفاده نظام آموزشی از آن‌ها در تقویت یادگیری درس زبان انگلیسی موثر خواهد بود. ضمن این که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی برای گروه‌های خاصی که امکان حضور در کلاس‌ها را به صورت حضوری ندارند، برای یادگیری زبان انگلیسی بسیار مفید خواهد بود. موسسه‌های خصوصی نیز می‌توانند بدون صرف هزینه‌های برگزاری کلاس‌های حضوری، بخشی از فرآیند تدریس و یادگیری را در قالب استفاده از شبکه‌های مجازی نظیر اسکایپ طراحی کنند. بیان این نکته نیز ضروری است که برای آن که دانش آموزان و معلمان بتوانند به صورت کامل و صحیح از امکانات شبکه‌های اجتماعی مجازی استفاده کنند، لازم

است که کلاس های آموزشی برگزار شود. در خصوص وظیفه معلم در این کلاس ها باید گفت که چون برگزاری کلاس از طریق شبکه های اجتماعی به صورت برخط است لذا معلم بایستی تمام مواد آموزشی را از قبل آماده کرده باشد و همچنین می تواند بعضی از مواد آموزشی مانند نمونه سوالات و تصاویر را در وبلاگ یا سایت خود بارگزاری کند و یا با دیگر دانش آموزان به اشتراک بگذارد و در حین کلاس دانش آموزان از آن ها استفاده کنند. برای استفاده از حداکثر امکانات این شبکه ها مانند چت تصویری یا همان ویدئو کنفرانس، نیاز به اینترنت با سرعت بالا است. لذا پیشنهاد می شود دسترسی همگان به اینترنت پر سرعت و ارزان میسر شود. البته از آن جایی که این پژوهش مربوط به استفاده از شبکه های اجتماعی در درس زبان انگلیسی بوده است.

تشکر و قدردانی:

از کلیه همکاران و معلمان گرامی که در انجام این پژوهش همکاری داشتند و محققان را یاری رساندند، کمال

تشکر و سپاسگزاری را داریم.

منابع و مراجع

۱. افضل خانی، مریم. قدس، سولماز، ارزیابی وضعیت استقرار مدارس متوسطه هوشمند در استان سمنان از دیدگاه مدیران و معلمان. فصلنامه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. سال دوم. شماره اول. ۳۹-۲۳، ۱۳۹۰.
۲. اکبری تبار، ع، (۱۳۹۱)، مطالعه شبکه های اجتماعی مجازی: مطالعه شبکه های دوره و یو ۲۴. پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه شناسی در دانشگاه تربیت مدرس.
۳. امامپوردی، سجاد، قهرمانی، جعفر. امامپوردی، مریم، رابطه سیستم فن آوری اطلاعات با خلاقیت کارکنان آموزشی در مدارس. فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. سال سوم. شماره چهارم. ۱۳۴-۱۳۹۲، ۱۱۷.
۴. بنی سی، پریناز، ملاتیان، صدیقه و پیکریفر، فاطمه، سازمان و مدیریت آموزش مجازی، اولین کنفرانس دانشجویی آموزش الکترونیکی. تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۸۸.
۵. بابایی، محمود، ۱۳۸۹، مقدمه ای بر یادگیری الکترونیکی. تهران، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران.
۶. شاه بیگی، فرزانه، نظری، سمانه، آموزش مجازی (مزایا و محدودیت ها)، فصلنامه مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه شهید صدوقی یزد. (سایت اس ای دی)، زمستان ۱۳۹۰.
۷. شفیع، سمیرا. اسدی، سعید، رابطه مهارت های کلیدی کامپیوتر بر پیشرفت تحصیلی و شغلی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی. فصلنامه مهندسی آموزشی: تکنولوژی و طراحی آموزشی. سال سوم. شماره سوم. ۳۰-۲۱، ۱۳۹۲.
۸. خسرو جردی، محمود، میرزایی، آیت اله، بررسی اعتیاد اینترنتی در نوجوانان: مطالعه متغیرهای جنس، مقطع تحصیلی و اندازه سازمان آموزشی. راهبرد. شماره ۵۳. سال ۱۸-۲۱۳-۲۲۵، ۱۳۸۸.
۹. زندی، مجید (۱۳۹۹)، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدهای آموزش و پژوهش مجازی در رشته های مهندسی در شرایط همه گیری ویروس کرونا در کشور، معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه شهید بهشتی، گزارش خوشه های علمی مبارزه با ویروس کرونا.

۱۰. مشتاقی لارگانی، سعید. قربانی، سمیرا. رضاییان، حمید، اعتباریابی فرم فارسی مقیاس نگرش نسبت به کاربرد تکنولوژی در آموزش میان معلمان مقطع متوسطه شهر اصفهان. فصلنامه نوآوری های آموزشی. شماره ۲۶. سال ۷. ۱۰۷-۱۳۸۷، ۱۲۶، ۶۱.
۱۱. مالکی، مائده (۱۳۸۹). تاثیر الگوهای طراحی آموزشی گانه و پنج مرحله ای بایبی در آموزش مبتنی بر شبکه بر یادگیری، یادداری و انگیزش دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی.
۱۲. نیرومند، گیتی. بخت آوری، نیره، جایگاه تکنولوژی های نوین ارتباطی (مدارس هوشمند) در آموزش و پرورش، سال ششم. شماره ۱۵۰۹۵-۱۱۰. ۱۳۹۰.
۱۳. همتی، فاطمه، آموزش رو در رو در مقابل آموزش الکترونیکی: تحقیق درباره عملکرد دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش رو در رو آموزش الکترونیکی رشته آموزش زبان انگلیسی در دانشگاه پیام نور، فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، سال سوم، شماره ۱۱، صفحات ۴۹-۵۸، زمستان ۱۳۹۴.
۱۴. یعقوبی، جعفر، ملک محمدی، ایرج، ایروانی، هوشنگ و عطاران، محمد، ویژگی های مطلوب دانشجویان و اعضای هیئت علمی در یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی ایران: دیدگاه دانشجویان دوره های مجازی، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، شماره ۴۷-۱۵۹-۱۳۸۷، ۱۷۳.

15-Veletsianos, G.Cesar C. Navarrete(2012) Online Social Networks as Formal Learning Environments:Learner Experiences and ActivitiesOnline. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, [S.l.], v. 13, n. 1, p. 144-166.

16-Mazman,S. Güzin.Yasemin Koçak (2011)Usluelgender Differences In Using Social Networks. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, v10 n2 p133-139.

17-Friedman,L, We. Hershey H. Friedman (2011) Using Social Media Technologies to Enhance Online Learning. *Journal of Creative Education*, 2, 156-163.